

Pó ny plejstocen był okresem wymierania wielu gatunków dużych ssaków. Włub pierwotny *Bison priscus* był jednym z ostatnich wielkich rolinowców, który przetrwał do przełomu plejstocenu i holocenu. W Europie gatunek wyginął o wiele wcześniej niż w północno-wschodniej Eurazji, gdzie najmłodsze okazy datowane są na około 9000 lat. Historia *B. priscus* jest wciąż mało znana i była dotychczas badana fragmentarycznie. Wynika to głównie z niewielkiej liczby eksponatów tego gatunku dostępnych w kolekcjach zachodnioeuropejskich oraz generalnie słabej reprezentacji w późno-plejstoceniczych zespołach zwierząt, pomimo rozległego zasięgu występowania włuba pierwotnego w całej Eurazji. Okazy z wykopaliisk archeologicznych i paleontologicznych stanowi ródło danych do badania rozmieszczenia, czasu i przyczyn wymierania różnych taksonów i są szczególnie cenne dla tak póbnie nie do tej pory zbadanego gatunku jak *B. priscus*. Głównym celem planowanego projektu jest rekonstrukcja diety i wzorca użytkowania rodowisk przez włuby pierwotne z populacji zamieszkujących różne warunki klimatyczne i rodowiskowe w Europie i północnej Eurazji w późnym plejstocenie. Badania obejm ą kolekcje zawierające wielokrotność okazów, w celu przeledzenia zmian diety i użytkowania siedlisk w odniesieniu do zmian rodowiskowych w gradiencie stref roślinnych późnego plejstocenu. Podstawowe zadawane w projekcie pytanie to czy włub pierwotny był gatunkiem o wąskiej niszy pokarmowej i rodowiskowej, co czyniło go mniej dostosowanym do dramatycznych zmian rodowiskowych, które miały miejsce w późnym plejstocenie i na przełomie plejstocenu i holocenu. Badania opierają się na innowacyjnych metodach, które w ostatnich latach są coraz częściej wykorzystywane do rekonstrukcji paleo rodowisk i ekologii erowania dużych rolinowców: analizie zawartości stabilnych izotopów węgla i azotu w datowanych próbkach materiału kostnego oraz trójwymiarowej analizie struktury mikroładów starcia powierzchni uzębienia (3D-DMTA ang.). Mamy nadzieję, że wyniki tych analiz rzuci ą światło na paleoekologię włuba pierwotnego przed wyginieciem i pozwol ą poznać w jakim stopniu historii ewolucyjnej gatunku w Europie oraz rolę zmian rodowiskowych w wymieraniu dużych ssaków.